

Lausunto

31.08.2017

Asia: 1/66/2016

Hallituksen esitys uudeksi laiksi Syyttäjälaitoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Yleisperustelut

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

ttäjälaitoksen organisaation ja toiminnan kehittämisen lähtökohdan tulee olla syyttäjälaitoksen perustehtävän laadukkaassa ja tehokkaassa toteuttamisessa. Mietintö syyttäjälaitoksen organisaatiouudistuksesta on laadittu liiaksi taloushallinnollisesta näkökulmasta.

Lakimiesliitto katsoo, että esityksessä ei ole riittävällä tavalla perusteltu siirtymistä yhden viraston malliin Syyttäjätöiden laadukkaaseen toteutumiseen kannalta nykymalli tai neljän viraston malli olisi parempi. Toteutuessaan esitys kasvattaisi hallintoa siirtämällä resursseja pois käytännön syyttäjätöistä.

Esityksen valmistelu on ollut kiireellistä. Uudistus tulisi valmisteltava huolellisesti kaikkien osapuolten näkökulma huomioiden. Kiireellinen uudistusprosessi ei saa vaarantaa syyttäjälaitoksen perustehtävää.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi tulee valmistella ennen kuin hallituksen esitys annetaan eduskunnalle. Asetus on kiinteä osa lakiehdotusta ja useissa kohdissa uudistuksen vaikutus käytännön työhön jää epäselväksi ilman asetusluonnosta.

Yleisperustelut

Näkemyksenne luonnoksessa ehdotettujen lainsäädäntömuutosten arvioiduista vaikutuksista

-

Tehtävät ja organisaatio (luku 1)

Syyttäjälaitoksen organisaatio ja Ahvenanmaan asema

Lakimiesliitto katsoo, että syyttäjälueiden määrä, sisältö tehtävät ja toimivalta tulisi määritellä laissa.

Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät (luku 2)

Syyttäjän virkanimikkeet, toimivalta, tehtävät, nimittäminen ja syyttäjänvaltuuksien antaminen

Uudistusta tehtäessä on erityisen tärkeää taata syyttäjien riippumattomuus. Siirtyminen tehtävämääräyksiin tarkoittaisi siirtymistä enenevässä määrin virkamieslaissa määrittelemättömään järjestelmään. Lakimiesliitto katsookin, että syyttäjien virat tulee mainita laissa.

Lainkäyttötoiminnasta tulee säätää laissa eikä työjärjestyksessä. Pysyvät virat ovat edellytys syyttäjien virkatehtävien riippumattomaan hoitamiseen. Apulaispäälliköiden virat selkeyttäisivät virkarakennetta

Virkamieslain lähtökohtana on virkojen vakinaisuus ja tietyissä korkeimmissa viroissa määräaikaisuus. Muille määräaikaisuuksille vaaditaan virkamieslain mukaan perusteltu syy. Esityksen mukaan apulaispäälliköt olisivat määräaikaisia. Tätä ei ole esityksessä perusteltu. Työryhmän esittämä järjestelmä, jossa ylimmän johdon virat olisivat pysyviä ja alemmat määräaikaisia, olisi päinvastainen virkamieslain lähtökohtiin ja yleiseen valtionhallinnon kehitykseen nähden.

Johtaminen ja asioiden ratkaiseminen (luku 3)

Valtakunnansyyttäjän kanslian ja syyttäjälueiden johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

Lakimiesliitto katsoo, että koko syyttäjänlaitosta koskevien hallintoasioiden kohdalla päätökset tulisi tehdä syyttäjälaitoksen johtoryhmässä. Puheenjohtajan äänellä olisi tasatuloksessa ratkaiseva merkitys. Yhden virkamiehen yksinvaltainen järjestelmä on vieras suomalaiselle oikeushallinnolle.

Erinäiset säännökset (luku 4)

Erityisesti syyttäjän vaitiolovelvollisuus ja vaitiolo-oikeus ja virkasyytteen käsittely

Yhden viraston malli johtaa helposti esteellisyyväitteisiin. Harkinnanarvoisia malleja olisivat syyteharkinnan ja syytteen ajamisen siirtäminen oikeuskanslerille tai oikeusasiamiehelle, syyteharkinnan siirtäminen oikeuskanslerille tai oikeusasiamiehelle siten, että syytteen ajamisen hoitaisi nimetty syyttäjä valtakunnansyyttäjänkansliasta tai malli jossa syytetä ajaisi aina valtakunnansyyttäjä tai apulaisvaltakunnansyyttäjä.

Muuta

Muita huomioita ja kommentteja

-

Blåfield Eero
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry